

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/185/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124012345
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124012345.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.X.XXXX v B., o návrhu riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 17.9.2024, sp. zn. 108Nt/69/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21.11.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 odsek 1 písmeno a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje v celom rozsahu.

II. Podľa § 9 odsek 2, odsek 4 písmeno a) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov o zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody u odsúdeného A. B., nar. XX.X.XXXX v B., tohto času vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením zo dňa 17.9.2024, sp. zn. 108Nt/69/2024 podľa § 9 odsek 2, odsek 4 písmeno a) zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len zákon č. 475/2005 Z.z.) odsúdenému A. B. (ďalej len „odsúdený“) zmenil spôsob výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Piešťany z 6.6.2022, sp. zn. 8T/68/2021, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 20.10.2022, sp. zn. 5To/78/2022, právoplatným 20.10.2022, so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia tak, že odsúdeného preradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd mal za to, že návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „riaditeľ ústavu“) na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením odsúdeného z ústavu so stredným stupňom stráženia do ústavu s minimálnym stupňom stráženia je dôvodný, keďže odsúdený splnil zákonné podmienky na preradenie.

Odsúdený splnil formálnu podmienku na preradenie, nakoľko dňa 20.1.2024 vykonal 34 mesiacov, čo je jedna tretina z uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Vo vzťahu k splneniu druhej podmienky na preradenie, a to plnenie programu zaobchádzania, mal okresný súd za to, že odsúdený spĺňa aj túto podmienku. V hodnotení ústavu bolo uvedené, že odsúdený stanovené ciele programu zaobchádzania plní, pričom jeho správanie a vystupovanie bolo vo väzbe aj vo výkone trestu odňatia slobody na požadovanej úrovni, ústavný poriadok dodržiaval, nebol disciplinárne potrestaný, príkazy a pokyny personálu plní. V kolektíve odsúdených je znášanlivý, konflikty nevyvoláva. V rámci výkonu trestu neboli zistené žiadne negatívne poznatky o jeho osobe

a k spáchanej trestnej činnosti zaujímal kritický postoj. Skutočnosť, že odsúdený doposiaľ nezískal žiadnu disciplinárnu odmenu je daná primárne tým, že vzhľadom na dôchodkový vek a zdravotný stav (invalidný dôchodca) nemá dostatok adekvátnych pracovných príležitostí, v dôsledku ktorých by mal väčšiu šancu disciplinárnu odmenu získať. Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že trestný čin nespáchal, že je nevinný, že na oznámenie skutku naviedla poškodenú jej dcéra, aby ho nemusela vyplatiť, lebo u poškodenej vypomáhal 7 rokov, pričom v čase skutku bol doma a nevedel čo sa stalo, pričom toto vyjadrenie odsúdeného okresný súd vyhodnotil v tom smere, že nie je natoľko závažné, aby výlučne na základe tohto vyjadrenia návrh riaditeľa na zmenu spôsobu výkonu trestu okresný súd zamietol.

Okresný súd ďalej uviedol, že kritický postoj k trestnej činnosti je smerodajný pre zaradenie odsúdeného v rámci vnútornej diferenciacie trestu odňatia slobody (diferenciačné skupiny a oddiely), avšak vo vzťahu k vonkajšej diferenciacii trestu odňatia slobody nie je jediným cieľom, ktorého napĺňanie sa hodnotí vo vzťahu k programu zaobchádzania. Súd s prihliadnutím na osobu odsúdeného, hodnotenie ústavu, ako aj dokazovanie vykonané na verejnom zasadnutí dospel k záveru, že odsúdený plní program zaobchádzania v rozsahu potrebnom na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody a sú tak splnené všetky zákonné podmienky pre preradenie odsúdeného z ústavu so stredným stupňom stráženia do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátor“) podal sťažnosť a odsúdený sa vzdal práva na podanie sťažnosti.

V písomnom odôvodnení sťažnosti doručenej okresnému súdu dňa 28.10.2024 prokurátor uviedol, že sa s odôvodnením napadnutého uznesenia nestotožňuje, hoci je možné prisvedčiť argumentu okresného súdu, že kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti nie je absolútnym determinantom k posúdeniu plnenia programu zaobchádzania. Prokurátor poukázal na skutočnosť, že riaditeľ ústavu vo svojom návrhu vychádzal aj zo skutočnosti, že odsúdený má kritický postoj k trestnej činnosti, čo však svojím vyjadrením odsúdený na verejnom zasadnutí úplne negoval. Vo vzťahu ku kritickému postoj k spáchanému činu bolo potrebné prihliadnúť aj na charakter trestnej činnosti a trestnú minulosť odsúdeného. Okrem toho prokurátor poukázal na skutočnosť, že napriek tomu, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody 34 mesiacov doposiaľ nezískal žiadnu odmenu. I keď má odsúdený obmedzené možnosti získania odmeny, keďže nepracuje z dôvodu veku a zdravotného stavu, mal aj iné možnosti, ako odmenu za tak dlhé obdobie získať, pričom ani argument odsúdeného, že bol hospitalizovaný neobstojí, nakoľko doba hospitalizácie bola 3,5 mesiaca. Trestná minulosť odsúdeného, absolútne nekritický postoj k trestnej činnosti a absencia disciplinárnych odmien vytvárajú dôvodný záver, že nápravu odsúdeného nie je možné v súčasnosti dosiahnuť v ústave s nižším stupňom stráženia. Prokurátor navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a návrh riaditeľa ústavu zamietnuť.

Písomné odôvodnenie sťažnosti prokurátora bolo doručené odsúdenému 18.11.2024, pričom odsúdený sa k nemu do rozhodovania krajského súdu nevyjadril.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 odsek 1 písmeno a) Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 písmeno a), písmeno b) Trestného poriadku preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré napadnutému výroku predchádzalo, okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy pre objektívne a zákonné rozhodnutie, pričom dodržal všetky ustanovenia Trestného poriadku viažuce sa k príprave a k priebehu verejného zasadnutia. Vyhlásené rozhodnutie následne v zákonom stanovenej lehote vypracoval a doručil stranám trestného konania do vlastných rúk.

V danom prípade okresný súd rozhodoval o návrhu riaditeľa ústavu o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením odsúdeného zo stredného stupňa stráženia do minimálneho stupňa stráženia, pričom v takom prípade nie je podanie návrhu podmienené vykonaním tretiny trestu, ako by tomu tak bolo v prípade, že by tento návrh podával odsúdený. Okresný súd tak nemusel skúmať splnenie podmienky vykonania tretiny trestu v zmysle § 9 odsek 4 písmeno a) zákona č. 475/2005 Z.z.

Pre možnosť preradenia odsúdeného tak bolo rozhodujúce len posúdenie, či plní program zaobchádzania.

Program zaobchádzania v zmysle vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z.z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, obsahuje ciele a úlohy určené odsúdenému v oblasti vzdelávania, resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov, terapeutických aktivít, práce, vzťahov s vonkajším prostredím a zmysluplného trávenia voľného času. Resocializačný a výchovno-vzdelávací program predstavuje aktivitu v oblasti sociálnej komunikácie, sebapoznania, prípravy na trh práce, finančnej gramotnosti, zvyšovania právneho vedomia v oblasti ľudských práv, prevencie závislosti, prevencie domáceho násillia, budovania rodinných vzťahov a v ďalších oblastiach ovplyvňujúcich kriminogénne rizikové faktory recidívy trestnej činnosti.

Pri hodnotení plnenia programu zaobchádzania okresný súd vychádzal z návrhu riaditeľa ústavu, v ktorom bolo konštatované, že odsúdený stanovené cieľa programu zaobchádzania plní, však uvedený záver bolo potrebné interpretovať vo vzťahu k zásadnej zmene postoja odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti. Zatiaľ čo návrh riaditeľa ústavu vychádzal aj zo skutočnosti, že odsúdený zaujíma kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, tento postoj odsúdený zásadne zmenil svojimi vyjadreniami na verejnom zasadnutí, kde úplne poprel spáchanie skutku a navyiac uvádzal, že na oznámenie skutku navádzala poškodenú jej dcéra. S poukazom na skutočnosť, že odsúdený už bol v minulosti trikrát odsúdený za trestný čin znásilnenia, raz aj za lúpež, bolo potrebné pri resocializačnom programe odsúdeného vo zvýšenej miere dbať zreteľ na jeho zvyšovanie právneho vedomia v oblasti ľudských práv, najmä v oblasti ľudskej dôstojnosti, prevencie násillia a uvedomovania si protiprávnosti konania vo vzťahu k násilným trestným činom. Vzhľadom na úplne nekritický postoj odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti, nemožno zobrať do úvahy, že resocializačný a výchovno-vzdelávací program v prípade odsúdeného viedol k ovplyvneniu kriminogénnych rizikových faktorov, a to do takej miery, že by bolo možné v náprave odsúdeného pokračovať v ústave s miernejším, teda minimálnym stupňom stráženia. Taktiež nedosiahnutie ani jednej disciplinárnej odmeny počas pomerne dlhého výkonu trestu odsúdeného v strednom stupni stráženia nesvedčí o tom, že by odsúdený v rámci cieľov a úloh programu zaobchádzania vyvinul takú aktivitu, ktorá by nasvedčovala jeho aktívnemu prístupu k programu zaobchádzania. Len samotné prispôsobenie sa režimu výkonu trestu, ktorý má odsúdený osvojený s ohľadom na opakované a dlhé výkony predchádzajúcich trestov, nemožno hodnotiť ako aktívny prístup odsúdeného k jeho resocializácii a výchove.

Krajský súd sa s ohľadom na uvedené skutočnosti stotožnil so stanoviskom prokurátora, že v súčasnosti nie je možné nápravu odsúdeného dosiahnuť v ústave s nižším stupňom stráženia, preto napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že návrh riaditeľa ústavu na zmenu spôsobu výkonu trestu odsúdeného jeho preradením zo stredného do minimálneho stupňa stráženia zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.